

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

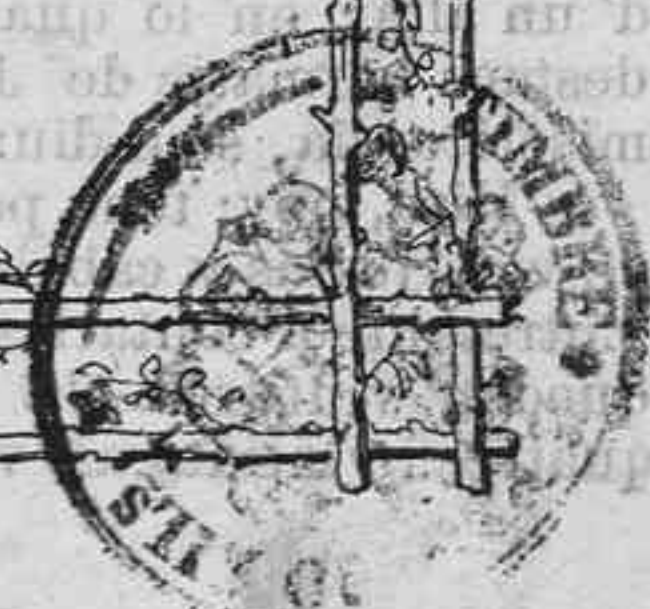
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

JULI GROS

Aixerit artista,
un dels que més sab
de pintá ab soltura
quadros populars.
En totas sas obras
hi ha elegancia y sal
y un perfúm notable
de realitat.

CRÓNICA

Ja casi se 'n havia perdut lo recort.

La última execució capital efectuada á Barcelona se remontava al mes de Juny de 1875.... com si diguesses á 17 anys enrera. No diré qu' en 17 anys se renovi una generació; pero sí que molts dels que á las horas vivían, avuy son á fer malvas, axis com moltíssims que á las horas eran nens, avuy son homes fets.

De manera que 'l tétich espectacle de la execució de un reo disposat pèl demati del dissapte se ofería per moltíssims habitants de Barcelona, com una verdadera novetat.

Estém, per fortuna, molt llunyáns dels temps aquells en que la forca ó 'l cadafalch s' alsavan pèl cap baix una vegada cada trimestre; molt llunyáns dels temps ominosos del caparrut Compte d' Espanya, que penjava als ciutadáns ab la mateixa tranquil·tat ab que qualsevol pagés penja 'ls rahims á las vigas de la golfa.... Y no obstant, la pena de mort subsisteix encare y 's presenta al públich rodejada de tot l' aparató sinistre y grotesch al mateix temps, qu' en aquells días de ominosa memoria.

Se practica menos, es cert; pero es cert aixís mateix, á lo menos per lo que respecta á Espanya, que no s' ha adelantat un pás en lo camí del progrés.

A Inglaterra las execucions capitals realizadas per medi de la extrangulació s' efectúan á porta tancada, dintre de las presóns. Tot lo més que se li ensenya al públich es una bandera negra, indicantse al enarbolarla que 'l reo ha deixat d' existir.

Als Estats Units s' emplea l' electricitat per despatxar als reos, verificantse també l' operació en l' interior de las presóns. Allá poden dir al menos que han sabut aplicar al art de matar, los últims avensos de la ciencia.

Per lo que respecta á Fransa l' espectacle té lloch en la plassa pública; pero de bon mati, sense anuncis previs, cuyta corrents, com qui fa una mala cosa. Apenas lo cap del reo cau dintre de la panera de serraduras, lo cadáver es retirat, la guillotina es desmontada, lo rastre de la execució desapareix.... Una hora després ningú diria qu' en aquell siti hagués ocorregut res de particular.

En cambi aquí á Espanya....

¿Saben que 'l Lleó espanyol en aquests cassos se 'm figura un gat jugant ab la rata, no sols avants de matarla, sino fins després de morta?...

¡Es horrible!

*
* *

¡Quánts anuncis avants de la execució! ¡Quánt bombol!.... Quina manera d' excitar la curiositat mal sana de la multitut!

Vintiquatre horas avants d' executarse la sentència, 'l reo es posat en capella. Se 'l condemna á sufrir vintiquatre horas de cruel martiri. Portat directament al pal moriria l' infelís massa depressa, sense agonia; es precis, donchs, crearli una agonia artificial. Y 's fa tot lo necessari perque la passi.

Al colocarlo encadenat de peus y máns, davant d' un altar, en lo qual com un contrasentit, s' hi destaca la imatge de Jesucrist, Déu de bondat y misericordia, se li diu:

—Mira, noy; tens per davant vintiquatre horas de vida justas y cabals: ni una més, ni una menos. Entretente á contarlas. Ja n' ha passat una: te 'n quedan vintitrés. Ja n' han passat dugas, tres, quatre.... vintidugas, vintiuna, vint.... Ves restant.

Veritat es que la tortura que implica aqueixa resta, procuran mitigarli de mil maneras, ab entreteniments los més variats que pugan imaginarse.

Desde 'l curiós que á cada instant li pren lo pols y anota 'ls esbatechs que li dóna, fins al capellá que intenta reconciliarlo ab Déu, parlantli de la ditxa que li espera á l' altra vida, si mor' arrepenit; desde la mare 'l germá ó 'l parent que acuden á veure 'l per darrera vegada, donant lloch á las escenas més desgarradoras, fins al confrare de la Sanch, al germá de la Pau y la Caritat ó l' individu de la Misericordia, que no se separan del seu costat, disposats á donarli tots los gustos—(menos un: lo gust de no morir), calculin vostés mateixos si tindrà bèn ocupat aquell plasso de 24 horas que avants de morir se li otorga.

¡Quánts sensacions fortas! ¡Quinas emocions més terribles! ¡Quins torments més aguts!....

Si 'l reo tingués una calma totalment impossible en semblants moments, no sé si riuria ó arribaria á indignarse de molts de las cosas que li passen.

Al veure la sollicitut ab que l' atenen los individuos de certas confrarias; al veure 'ls requisits manducatoris que li preparan; al contemplar la tassa de plata ab que li serveixen la sopeta de caldo, si tingués calma, exclamaria:

—Pero senyors, ¿qué 'n trech jo de totas aquestas atencions? Si quan era un pobre, un miserable, un sér desesperat, sense una pesseta, victima dels vicis y de las malas passions; si quan no havia comés encare 'l crim que m' ha portat á la capella, hagués acudit á algú de vostés, en demanda de un parell de duros per menjar ó per divertirme, díguin, senyors, ab franquesa, ¿me 'ls haurian donat ó se m' haurian tret del davant ab una puntada de peu?...

Verdaderament, lo que 's fa ab lo reo en tan tristos moments, es lo que 's fa ab lo gall-d' indi, en vigílias de Nadal: se li dona la nou per engreixarlo.

¿Y son sempre—pregunto—la compassió, la pietat, la misericordia, 'ls sentiments que impulsan á tots aquells confreres á assistir á la capella cooperant á l' agonia del pobre reo?.... ¿Son tots los que allí acuden verdaders germáns de la Pau y la Caritat ó germáns de la Pau y la Curiositat?

La curiositat, sens dupte, será 'l móvil que guiará á molts d' ells á disfrutar dels preliminars, plens de emoció, del espectacle que 's prepara. L' assistencia á la capella será per molts d' ells una especie de anticipo de la execució que ha de realisarse 'l dia següent.

—¡No digui aixó!...—exclamará algun d' aquests confreres—jo cada vegada que hi vaig m' emocio no y 'm faig uns grans tips de plorar.

—Pot molt ben ser—li respondré—pero també ploraré quan assisteix al teatro á veure un drama fort... Y no obstant, hi torna: senyal segura que hi disfruta. D' altra manera no hi tornaria. L' home no disfruta sols rihent; disfruta també emocionantse.

Lo que sí pot assegurar-se que qui no disfruta gens ni mica es lo pobre reo al veurer's entregat á personas extranyas, qual cara no havia vist may. Y á fe que han de xocarli molt aquellas caras sanitosas, plenas de vida, en las quals s' hi transparenta la ditxa y 'l benestar, viu contrast ab la seva cara abatuda y macilenta. ¿Están serenas aquellas caras? ¡Vaya una tranquil·tat!... ¿Están afectadas? ¡Vaya una manera d' encomenarme 'l desconsol!... ¿No tinch encare prou penas, que hajan de venir sense que jo 'ls demani per res, á renovarlas?

* *

En tant corre pels carrers de la ciutat una tanda d'escolans de tots colors, campaneta en mà, en aparència demanant caritat pel reo; en realitat anunciant l'execució, pera coneixement de aquelles personas que no acostuman à llegir periódichs.

Lo butxí es á la presó, perque no s'escapi y no quedi l'espectacle sense realisar.

La confraria de la Misericordia encomana la caixa y notifica al reo que s'encarregarà de enterrarlo de franch. ¡Un'altra burxada!...

A la nit se construeix lo patíbul. Desde la capella pot sentir lo reo 'l soroll esgarriós de las martelladas.

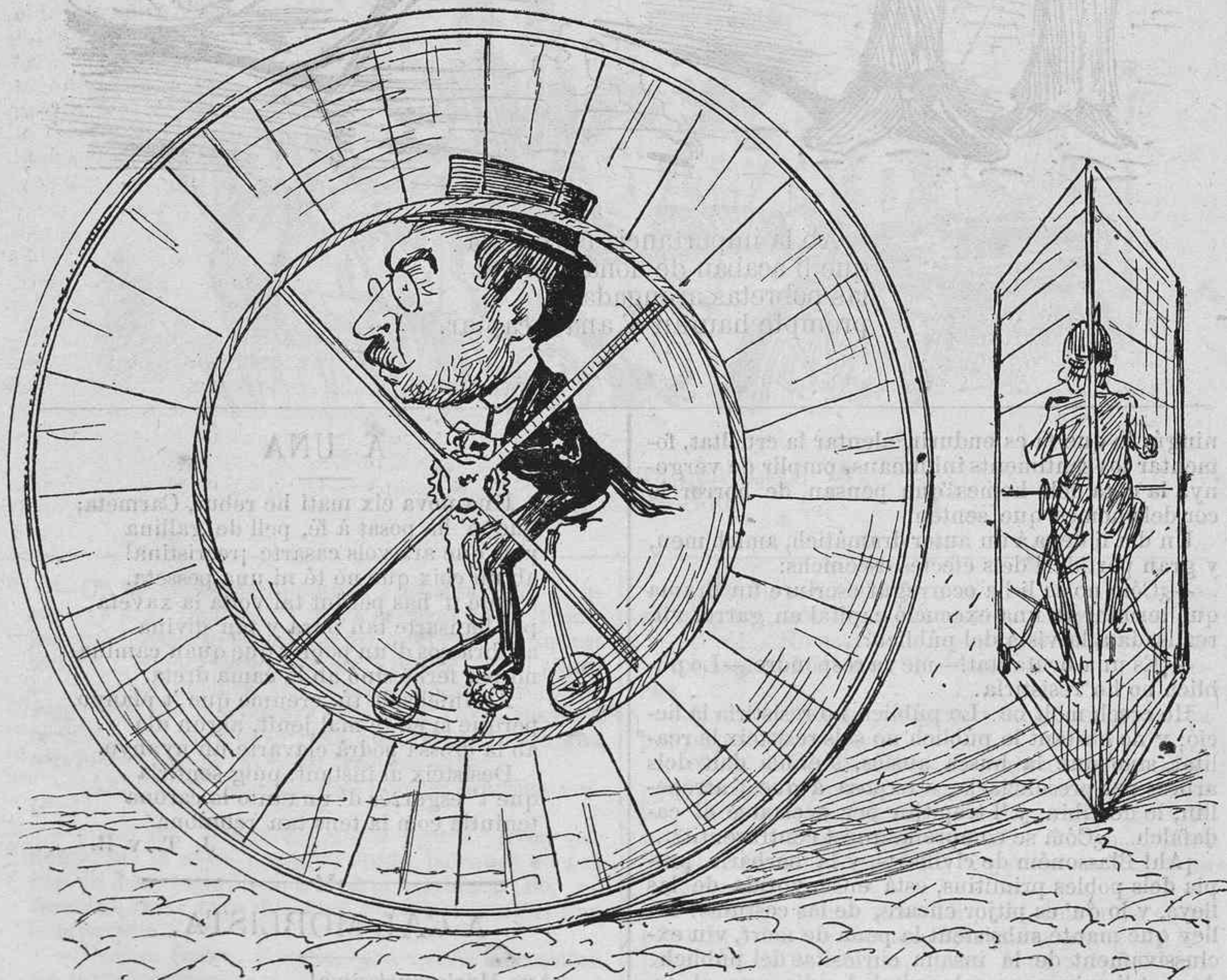
Ab la llum del dematí van realisantse 'ls últims preparatius. Per fi 'l butxí demana perdó á la víctima, y un cop obtingut, lo lliga, l'agarrota; li vesteix la hopa, últim recort dels temps inquisitorials, y mentres la multitud bull y s'encrespa al entorn del cadafalch, compareix una professó de cucurullas, un batalló de soldats, tota la comparseria necessaria per realisar l'espectacle horrendo...

Lo reo ni's pot tenir... F'aguantan perque no cayga... avansa arrossegant los peus com un cos mort... á pes de brassos lo pujan al patíbul... lo fan seure... Si com va succehir ab en Mompert no li arriba 'l coll á l'argolla, fan tornar-lo á alsar y li posan al asiento una manta doblegada perque mori ab tota comoditat... l'estacan be... li tapan la cara ab un mocador negre... los capellans remugan un Credo... y avants de acabar-lo, 'l butxí manobra, lo cos del reo fa una extremitut, un cargolament esgarriós... ¡Llestos!... La justicia humana está complerta...

Pero, no: no encare. Es precis que aquell cadáver amoratat, deformat, asquerós, horrible, permaneceix allí exposat fins un'hora avants de pondres lo sol... Los que no han pogut veure al reo quan moria, es necessari que gosin veyentlo mort... No sembla sino que la ley que tal disposa, tingui la intenció deliberada de que 'ls espanyols crihin ulls de poll al cor... Com mes dur siga 'l cor dels espanyols, mes gran y mes felis la nació.

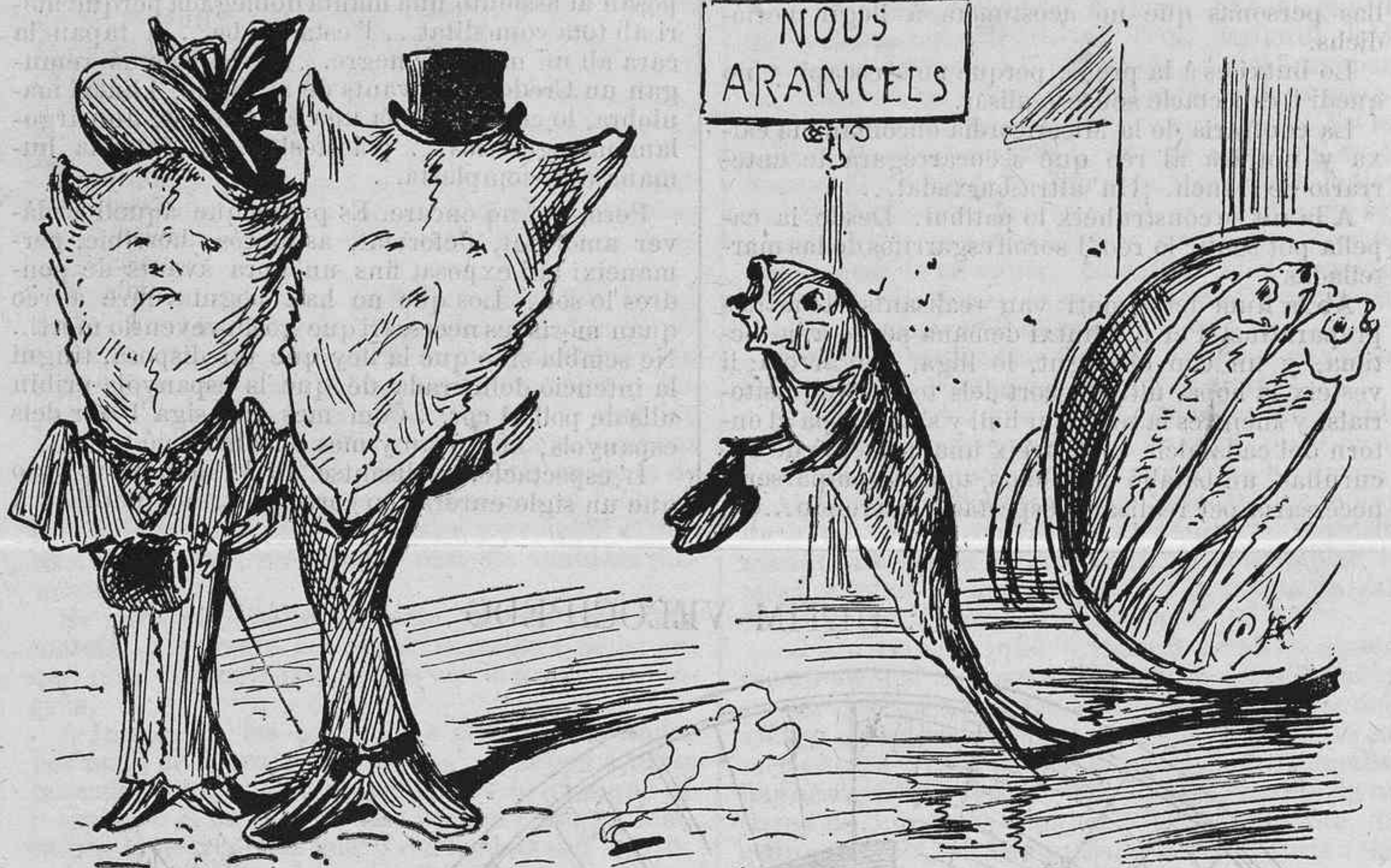
L'espectacle, realisantse ab lo mateix aparato que un sigle enrera, no corretgeix, no moralisa á

L' ULTIM VELOCÍPEDO

Aparato d' una roda:
còmodo y félix invent,
dins del qual los homes nanos
hi cabrán perfectament.

LA PUJA DEL BACALLÁ

Ab la importancia excessiva
que li acaban de donar,
las pobretas arengadas
prompte haurán d'aná á captar.

ningú: lo que fa es endurir, alentar la crueltat, fomentar los sentiments inhumans, omplir de vergonya la cara dels homes que pensan, de horror lo cor dels homes que senten.

Un dia li deya á un autor dramátich, amich meu, y gran partidari dels efectes escénichs:

—¿Cóm no se li ha ocorregut escriure un drama que termini ab una execució capital en garrot vil, realisada á la vista del públich?...

—¡Es una brutalitat!—me va respondre.—Lo públich no ho resistiria.

Ho crech molt be. Lo públich no resistiria la ficció; y no obstant lo públich no sols resisteix la realitat, sino que la busca ansiós, s'enfila dalt dels arbres per presenciaria, s'exposa á que l'atropellin, lo derribin y 'l trepitjin per acostarse al cadafalch... ¿Cóm se comprén aquest centrasentit?...

¡Ah! Blasoném de civilisats, y la barbarie propia dels pobles primitius, está ensenyorida de las lleys, y lo qu' es pitjor encare, de las costums. La ley que manté subsistent la pena de mort, viu exclussivament de la insana curiositat del públich. Aquest li encomana calor vital. Lo dia que al espectacle de una execució capital no hi assistís ningú, la pena de mort moriria.

Moriria asfixiada.

P. DEL O.

A UNA

Una nova eix matí he rebut, Carmeta;
que m' ha posat á fé, pell de gallina
y es que ara vols casarte ¡recristina!
ab un coix que no té ni una pesseta.

Qué n' has perdut tal volta la xaveta
per llansarte tan pura y tan divina
als brassos d' un pobret que quan camina.
no pot ferho sinó ab la cama dreta.

Ay infelís de tú, creume que 't planyo,
perque si ell te mal jenit, algún dia
ab la crossa podrá clavarte un nyanyo.

Desisteix al instant, puig sentiria
que t' esgarrés d' un tanto la carona
tenintla com la tens tan rebufona.

J. T. y R.

A CAL MOBLISTA.

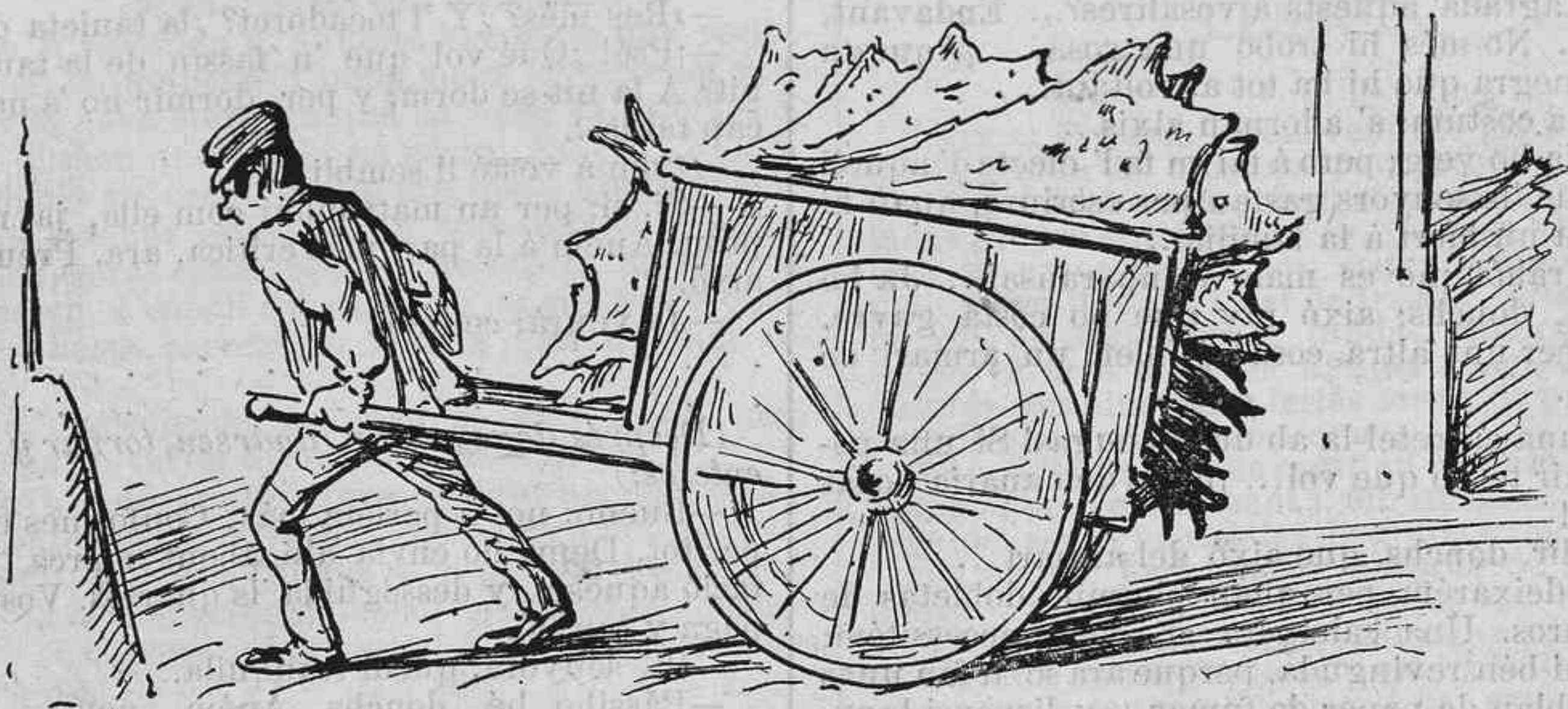
—¡Ave Maria purissima!

—¡Sens *pecadu* concebida!.... Endavant.

—Entra, noya.... ¡Y tú també, home!.... ¿qué fas aquí? Tan mateix tú ets lo qui pagas....

—Vostés dirán qué se 'ls ofereix.

¡LO QUE VA DE AYER Á HOY!

Avants, quan lo transportavan,
lo duyan en carretó.

Ara 'l portarán en cotxe
com si fós un regidó.

—Un mobiliari de noviatje. La méva filla 's casa.... ¿y ara? ¿per qué 't tapas la cara? ¿que 't pensas que 'l casarse es cap pecat?... 'S casa ab aquest minyó... es fadrí lampista, no 's figuri.... ¡Bó! ¿també 't tornas vermell tú? Apuradament, jo ja ho veig; com qu' ells encara no s' han casat may, 's creuhen que aixó es qui sab qué. Fossin com una servidora, que m' hi casat tres vegadas....

—¡Ah! Sí que, donchs, deu tenerhi práctica vosté....

—¿Qué diu? Més de lo que 's figura. Avuy per demá que la noya 'm quedi viuda, ja veurá com al cap de dos mesos torno á tenirla casada.... ¡Bé, no fassis aquesta cara tú! Aixó no més ha sigut una comparació....

—Bueno: tenim, donchs, que vostés necessitan un mobiliari complet....

—Sí, senyor; fort, bonich y barato.

—Comensém per lo principal....

—Lo principal es lo llit.... Vina tú, Sió. En aquest punt tú has de tenir la perfecta, porque 'l llit es de la dona.

—¿Qué 'ls sembla d' aquest? Un llit á la inglesa, elegant, ben treballat y de caoba legitima.

—¡Psé!.... No está mal.... pero, ¿vol dir que aixó es tot caoba? Miri que 'ls ebanistas son uns pácarrus....

—Quan jo li dich que aquest llit es de caoba, ja pot pujarhi de peus....

—No n' hi ha necessitat .. l' embrutariam .. Bè... ¿qué hi dius tú, noya? Sembla que no gosis á piular.... Y no 's pensi, á casa enrahona més que una calandria... Digas, ¿t' agrada?... Bueno... si tú 'l trobas bonich, jo també... Y ¿quánt val? Ara no 'ns conni...

—No tinga pór... Aixó del preu, deixémho corre per ara. Mirém lo demés; devegadas segons la importancia de la compra, un ne fa de més ó de menos....

—Taula de menjador... aquesta sembla bonica...

—Ja pot dirho: noguera tot' ella. Es una taula de confiança.

—¿Qu' es de las que s' estiran y s' arronsan?

—No, senyora... Si la vol d' aquellas, també 'n

tinch; pero tractantse d' un matrimoni, 'm sembla que ab aquesta...

—¡Oh! ¡un matrimoni!... ¿Qué no sab que un matrimoni devegadas es un cau de familia?... En ff... ¿us agrada aquesta á vosaltres?... Endavant, donchs... No més hi trobo una cosa... ¡Aquesta ratlleta negra que hi ha tot al voltant!...

—Es la costúm; s' adornan aixís...

—Sí, ja ho veig; pero á mí 'm fa l' efecte d' aquell paper que 'ls senyors gastan per escriure, quan hi ha hagut nn mort á la familia...

—¡Té rahó! ¡no es mala comparansa!... Ja ho traurem, donchs; aixó ray que no costa gayre. ¿Aném per un' altra cosa? ¿Volen un armari de mirall?...

—¡Y una carretel-la ab dugas eugas! Si una pogués tenir tot lo que vol... ¡no 'n demanaria pocas de cosas!

—Es dir, donchs, que aixó del armari...

—Ho deixarem per quan ploguin dobles de cinch duros. Una caleixera sí que la necessitem; que sigui bèn revinguda, perque ara se 'n fan unas que semblan de paper de fumar... y dispensi la expressió.

—Veji qué me 'n diu d' aquesta...

—Sí... com á bèn hetxurada... pero ¿vol dir que no es massa baladina?... Y aquests dibuixos... no sé... la veritat... ¿sab qué son tots aquests guarniments? Caus de pols... Una ha d' estar tot lo día, zich, zich... fregantlò ab un drapet, com si netejés la custodia de la Catedral.

—No ho cregui... y además totas se fan d' aquesta manera. Avuy una calaixera llisa, sense adornos, ningú la voldria.

—¡Oh! ¡Sense adornos!... La primera vegada que una servidora 'm vaig casar, vaig comprar una... es dir, va comprármela ell, que tenia uns dibuixos molt bonichs y escayents; pero no eran esgarrapats á la fusta, sino d' una cosa blanquinosa que hi anava molt bé...

—Ja sé qué vol dir... Ara tot alló ha passat de moda... la gent del día té altres gustos...

—Sí, ja té rahó... la gent d' avuy está per las fantasías... Bonich y buyt de dins... Vel'hi aquí lo que vol la gent d' ara...

—Resultat, ¿'ls agrada ó no aquesta calaixera? Miri quins calaixos més grans... S' hi pot desar la roba de tres familias...

—Veyám, ¿ja tancan bé 'ls panys? No m' agradan panys de nyigui nyogui...

—Sí, senyora: son fets expressos; próbils, si es servida.

—¡Ah, ah!... ¿Qué més falta ara? Aquest mirall deu anar ab la calaixera... ¿eh?

—Cabal.

—Per xó. Aném, donchs, per las caderas. Sis pèl menjador y sis per la sala... ¿veritat, noys? Vaja, diguéu alguna cosa. Sembla que la que 's casa sigui jo, y no vosaltres.

—Las de la sala las hi posarem negras... aquestas, verbi gracia... ¿No troba que van bé ab la calaixera?

—Sí... ¿y pèl menjador?

—Prénguilas de Viena: son fortas, lleugeras y baratas.

—Escolti, ara que parlém d' aixó: un dupte que sempre hi tingut. Lo qui fa las caderas aquestas, ¿qu' es lo mateix que fa 'l pá?

—¿Quin pá?

—'L pá de Viena...

—¡Je! No, senyora: aixó es lo nom del poble d' ahont las envian.

—¡Ah! Ja comprench la cosa. Es alló que diuen: lo qui no ho sab es com aquell que no ho veu.

—Bueno, ¿qué més los falta ara?

—Home... res més...

—¿Res més? ¿Y 'l tocadoret? ¿la tauleta de nit?

—¡Psé! ¿Qué vol que 'n fassin de la tauleta de nit? A la nit se dorm, y per dormir no 's necessita cap taula...

—Com á vosté li sembli...

—Sí, sí; per un matrimoni com ells, ja n' hi ha prou. Aném á la part més crítica, ara. Preus de tot aixó.

—Ja veurá; contém.

... ..
 (Després de regatejar, anársen, tornar y quedar entesos:)

—Bueno: no 'n parlém más. Conformes en tot y per tot. Demá ho envia allí ahont marca l' apuntació aquesta, y desseguida 'ls quartos. Vosté ja té paga y senyal.

—Sí, senyora: quedi tranquila...

—Pásiho bé, donchs. Aném, noys... ¡Ah!... ¡quina bassetta més mona!... Veyám.

—¡Je, je! ¿Qué vol comprarla potser?

—¿Qué diu?... ¡Riguissen!... Ja veurá, si aquests no gansejan, com lo dia menos *impensat* vinch á buscarli... ¡Guardimela! ¿eh?

A. MARCH.

A LA MEVA ESTANQUERETA

Quan jo ho dich que 'm fa l' ullet,
 vosté busca conquistarme,
 ¡y quin garbo al despatxarme!
 ¡quin salero al fé 'l paquet!

Encare no 'm veu ja riu,
 no sé qué tinch que fa riure;
 no rigui; no 'm deixa viure
 un somris tan expresiu.

Des' que compro al seu estanch
 que fumo al doble, li juro;
 avants, per tot día un puro,
 ara dotze, li soch franch.

—¿Qué ho fá? 'm pregunta, es senzill;
 perque 'm fá mes bona cara,
 perque 'm fia (ara per ara)
 y 'm despatxa ab molt mes brill.

Aixís que 'ls dinés li dono,
 d' un paner que té amagat,
 treu la breva y acabat,
 un moment que li enrahono,
 sempre 'm vé á parlar d' amor
 y ab piropos y rialletas,
 me 'l encen... á miradetas
 de las que inflaman lo cor.

Un cop lo cigarro encés,
 encare qu' aixó m' halaga,
 quan es á meytat... s' apaga
 y ja no vol tirar mes.

Ab aixó, mudant de rahóns,
 fassi 'l favor d' escoltarme...
 No passi 'l temps en pescarme
 y donguim los puros bons.

MAYET

¡AVANT SEMPRE!

«Bien habrá visto el lector
 «en hosteria ó convento
 «un artificioso invento

«para andar el asador.
«Rueda de madera es
«con escalones, y un perro
«metido en aquel encierro
«le da vueltas con los piés...»

¿Se'n recordan d' aquesta historieta que recitavam en la infancia? També me n' hi recordat jo al saber la nova empenta que ha rebut la locomoció.

¡Y diuhen que 'l món no progressa!

Sembla qu' era ahir. Un dia, quan ningú hi pensava y tots ens estavem ben tranquils ocupantnos de las nostras cosas, apareix de repent un aparato locomóvil, á caball del qual un home podia corre per aquests carrers lo mateix que un mal esperit.

Era 'l velocípedo; un trasto de tres rodas, combinadas ab varios fil-ferros y cadenetas.

—¡Ah!—dèyam nosaltres, badant un pam de boca, contemplant la vertiginosa marxa del maravellós fòtil:—¡veyeu quinas se'n pensan los homes! ¡arribar á construhir un caball de ferro que no menja, ni tira cossas, ni mossega!... ¡Ja no 's pot anar mes enllá!...—

¿Nó?

Al cap de poch temps ens sorprengué l' aparició del velocípedo de dugas rodas. Los mecánichs economistas n' havian estalviat una. 'L tricíclo s' havia convertit en biciclo.

¡Era 'l colmo! ¡la realisació d' un somni! ¡la demostració práctica d' un absurdo!

—¿Es possible—exclamavam—que una persona puga anar á caball d' un trasto aixís? ¿Cóm pot ser que no caygui?—

Lo cert es que 'ls bicciclistas no queyan. Y no solzament no queyan, sino que l' aparato s' anava perfeccionant de tal modo, que prompte 'l velocípedo de dugas rodas ho invadió tot, amenassant seriament lo porvenir dels burros y 'ls privilegis de la rassa caballar.

Los carrers anavan plens de biccicletas, se formavan societats de velocipedistas, s' obrian velódromos... fins la mateixa locomotora tremolava, gelosa de la rapidés que 'l biccicle lograva alcansar.

Y 'ls mortals senzills é ignoscents, després de senyarnos, entonant alabansas als progressos del sigle, deyam ab complerta convicció:

—Vaja, ara sí que hem arribat al cim del ideal; lo velocípedo de dugas rodas es l' última paraula de la inventiva humana. Perque... ¡já no ser que s' atrevissin á ferne de una sola roda...!

Pues aixó ha succehit; aixó que crèyam tan absurdo é irrealisable.

Un mecánich acaba de construhir un *uniciclo*, un velocípedo de una sola roda, pel istil d' aquell

«... artificioso invento
«para andar al asador...»

ó d' aquestas gabias cilíndricas que un esquirolo fa rodolar ab las potetas.

Diu qu' es una cosa tan cómoda com senzilla. L' home 's fica en lo centro del aparato, com una aranya en mitj de la trenyina, dóna un petit impuls ab los peus y ja te me 'l tenen rodant com una botxa, furient com una bala de canó, sense sufrir resalts y sense perill de que las cadenetas se li trenquin, perque á la quienta no n' ni ha

¿Qui'ns havia de dir, llavors que van comensar á circular los triciclos, que ab lo temps veuriam velocípedos d' una sola roda?

Ara no mes falta que 'ls mecánichs donin l' últim pas, y acabin per suprimir l' única roda que queda.

Jo espero que al fi succehirá.

Ja que, segons diuhen, lo món no pot anar ni ab

rodas, bó seria que 'ls velocípedos ens demostressin que sense rodas se va millor.

MATÍAS BONAFÉ.

LLIBRES

SISTEMA CODINA.—Hem rebut lo primer quadern de un álbun de dibuixos pera brodar, verdadera-ment curiós. Lo componen algunas mostras executadas per las alumnas del Sr. Codina, vehi de Manresa, inventor de un nou sistema per apendre ab molt pocas llistons l' art de trassar primorosos dibuixos de aplicació al brodat. Tot consisteix en trassar á pols diversas figuras geométricas, pera després combinarlas y ferlas servir de pauta als dibuixos que desitjan trassarse.

Sense 'l llapis á la ma es difícil fer entendre aquest sistema; pero examinant l' álbun se compren desseguida, sense necessitat de grans explicacions.

Las planas executadas, després de molt pocas llistons, per las citadas alumnas del Sr. Codina, acreditan las grans ventatjas de aquest procediment que té una aplicació directa als treballs de brodat, en los quals senyoras y senyoretas exercitan la seva habilitat y 'l seu primor.

GALERIA DE CATALANES ILUSTRES.—Cuaderno 11. —Conté aquest quadern un estudi-biogràfic de D. Bonaventura Carlos Aribau, notablement escrit per D. Joseph Coroleu, y va acompanyat de un retrato heliogràfic del mateix personatge, reproduhit del retrato al oli que pera la *Galeria municipal* pintá D. Ramón Martí y Alsina.

RATA SABIA.

LA GATA-MOIXA

(CANSÓ.)

La manyaga Gata-moixa
may crida, ni fa ramor;
més quan pot tréure las unglas

REFLEXIONS D' UN TABERNER

—¿Diu que 'l vi que solém vendre es perjudicial?... ¡Ay ay!
Jo no 'n béch pas d' altre... y, vaja,
per ara no m' hi mort may.

esgarrapa de traïdor.

Instruïda y educada
n' ha sigut en un convent,
pero la sap molt més llarga
que un músich de regiment.

Y sa mare sol dir: ¡Oh!
¡ma filla n' es una santa
de debó!

Ella diu que 's vol fer monja,
més no diu quan se 'n farà
y apesat que dels vint passa
à doctrina encare va.

Per 'xó moltes, sens recel,
diuhen qu' ella n' es un angel
dels del cel.

Diu que 'ls homes no li agradan
y fins diu que li fan por;
pro à l' iglésia molt s' arrima
ab lo dítxós confessor
quan, com dos enamorats,
los dos s' estant à la gabia
dels pecats.

Fent veure que va à doctrina
algúns cops sol visitar
uns *certs llochs* que la decencia
no permet anomenar.
Y aixó qu' ella diu:—¡L' honor
guardo jo com una joya
de valor!

¡ Fins un diumenje à la tarde
un molt aixerit minyó
va véure à la Gata-moixa,
fent brasset ab un senyó.

Y aixó qu' ella diu:—¡Carat,
lo que 's jo si qu' estich neta
de pecat!

També 's diu à cau d' aurella,
d' una manera formal,
que, per més que bé se 'l lliga,
se li aixeca 'l devantal.

Y molts diuhen somrihent,
que aixó no es pas xerramenta
de la gent.

La manyaga Gata-moixa
may crida, ni fa ramor;
més quan pot tréure las unglas
esgarrapa de traïdor.

FRANCISCO LLENAS.

DE BAIX A DALT

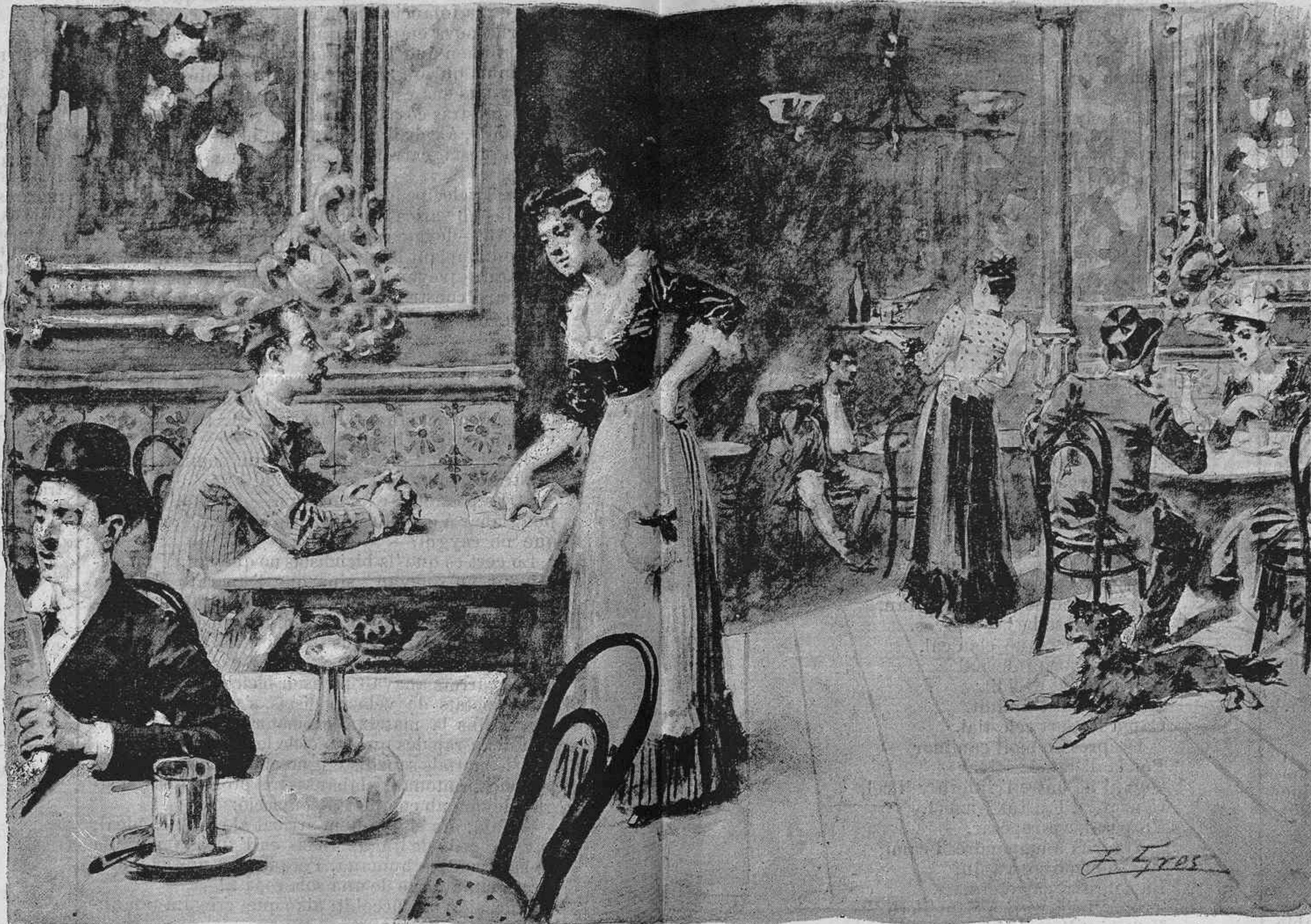
La Rita es una xicota
que à mi 'm te lo cor robat:
xicota que viu à sota
d' un quart pis que tinch llogat.

Vaig agafarhi franquesa
de correguda, d' un salt;
la cosa prompte es entesa...
fent que pujés ella à dalt.

Es dir, fent... ella vá ferho,
ó millor dit l' ocasió:
y per no quedá' embustero
no va ser ella ni jó.

HORXATERIA MADRILENYA

(DIBUIX DE J. GROS.)

—¿Qué li portaré, senyoret?... ¿Vol un refresch?

—Si; tens rahó. 'M sembla que lo que més me convé en aquest moment, es... refrescarme.

La roba, mala negada,
va ser la que ho va arreglá',
la roba de la bugada,
y 'l terrat qu' es al replá.

En tant ella l' apuntava
jo l' hi anava fent l' amor,
y sentia que 'm clavava
las agullas à n' el cor.

Y ara estiri aquesta pessa,
y ara ajudim à plegar,
cuyti, corri que duch pressa...
(pressa per torná' à pujar.)

Y sent coneixensa vella
los puch jurar si es precis,

que may hi estat al pis d' ella
ni ella ha estat may al meu pis.

¡Ay del dia que m' atura
del pis d' ella à n' el replá!
ja soch dintre si m' apura,
y un cop dins ¿qui me 'n treurá?

Un cop dins, porta tancada
y no 'm salva 'l Fill de Déu!
allavoras la bugada
prou l' haurém de fé' al pis meu.

L' HEREU D' HORTA

TEATROS

PRINCIPAL

Tancat.

La combinació per donar una serie de funcions de ópera, desfeta gons sembla.

Ara existeix lo projecte de presentar pantomimas inglesas, fins y à tant que s' encarregui d' entretenir als parroquians de la casa 'l tenor Berges ab la seva companyia de sarsuela.

Com à funció escadussera citarém lo concert que organisat per la premsa de Barcelona y Ajmeria, à benefici dels inundats de aquesta última capital, se doná la nit del dimars. Lo teatro estava notablement concorregut, donant lo nostre públich una proba mes del afany ab que correspón sempre à tota idea filantrópica.

Lo concert resultá variadissim y tots los artistas qu' en ell prengueren part alcansaren merescuts aplausos.

LICEO

Ha terminat la temporada lirica de hivern, ab una serie de beneficis que comensaren dijous y terminaren diumenje.

Los artistas mes notables, los mes mimats del públich, han tingut lo seu corresponent benefici: la *Bulcióff* lo dijous ab la *Carmen*; l' *Ughetto* 'l divendres ab *Tannhäuser*; en Garulli 'l dissapte ab tres actes de la *Carmen*, la sinfonia del *Tannhäuser* y dugas pessas, y 'n Lucignani 'l diumenje ab tres actes de la *Lucrezia*, la consabuda sinfonia de *Tannhäuser* y una pessa.

Fins lo dilluns los abonats signeren obsequiats per la empresa ab una funció de despedida, en la qual s' executaren tres actes de *Lohengrin* y l' acte quart de *L' Africana*.

De manera que al final de la temporada y en la forma de beneficis, s' ha fet una especie de resum de las obras que millor éxit han obtingut durant lo curs de la mateixa.

En l'actualitat s' está preparant activament la temporada de Carnaval y Quaresma, per la qual ja s' ha obert l' abono.

Se presentarán balls de gran espectacle, montats ab tot l' aparato y en los quals hi pendrà part un personal numerós y escullit.

Preparin los gemelos.

CIRCO

Lo desventurat teatro ha convertit lo seu saló de descans en un *patinador*.

Era aquest lo seu fatal destí.

Y fins ara han patinat en aquell local totas las empresas que han intentat realzarlo. Mes ó menos totas ellas han relliscat... y se 'n han anat de bigotis.

ROMEA

Ateos y creyents es l' última producció que ha escrit don Ramón Bordas, aplaudit autor de *La flor*

de la Montanya, La pagesa d' Ibissa y altres aplaudidas produccions del *Teatro Catalá*.

En lo seu últim drama 'l senyor Bordas ha presentat un conflicte religiós. Un ateo que voldria creure y no pot, enamorat de la neboda del abat de un monastir, cristiana y devota. Al costat de aquestes dos figuras s' hi destaca una representació del fanatisme ateo personificat per un amic del enamorat sarcástich, volterí, y una representació del fanatisme catòlich, personificat per un germà de la núvia, ferestech cassador de alimanyas. L' abat representa 'l bon sentit il·lustrat, y un pobre vell lo bon sentit rudo y senzill.

Ab aquests elements se combina l' acció, senzilla à tot serho, la qual transcorra à través de un sens fi de controversias de caràcter filosòfic, que ben mirat no diuen res de nou. Los arguments aludits tant pels creyents com pels ateos, no son al cap de vall sino 'ls tòpichs qu' en tals discussions solen usarse, y que tothom està ja cansat de sentirlos.

L' obra, per consegüent, se faria pesada, si 'l senyor Bordas no hagués tingut lo talent de ferla curta, y de rematar cada un dels tres actes que conté ab efectes mes ó menos ben preparats; pero efectes al fi qu' enganxan al públich de las galerías.

Lo del primer acte, negantse l' ateo à ajonollarse mentres la comunitat resa l' Ave Maria; lo del acte segón, intentant lo fanátich religiós matar al núvi de la seva germana per ser ateo; lo del acte tercer, morint l' ateo en lo moment de la seva conversió, traidorament assassinat pel volterí, y morint aquest quan intenta justificarse del crim que acaba de cometre, ferit pel llamp del Cel, tota vegada que ha dit:—Aixís un llamp me parteixi si no dich veritat! Y 'l llamp lo parteix.

En aquests tres efectes està basat, si aixís pot dirse, l' éxit que 'l públich de *Romea* va dispensar al drama del senyor Bordas, qui va ser cridat à las taulas, al final de cada un dels actes, y comparegué acompanyat dels actors, que s' esmeraren en lo desempenyo de sos respectius papers.

TÍVOLI

La companyia infantil ha terminat los seus compromisos, havent representat entre altres produccions, la popular sarsuela: *Los sobrinos del capitán Grant*. Una nena de quatre anys va ballar la *Zamacueca*. Res: una monstruositat.

* * *

Demá, dissapte, 's reanuda la temporada, posantse en escena: *El país de la olla*, sarsuela inagotable del senyor Coll y Britapaja, que va à convertirse tots los anys en una especie de revista de actualitat.

Es inútil dir, per consegüent, que ara figurarán en ella 'ls successos mes culminants ocorreguts durant l' any que acaba de transcorre.

NOVEDATS

L' únich estreno de la semana ha sigut lo monólech del Sr. Russinyol, *Lo bon cassador*.

Los lectors del *Almanach de la ESQUELLA DE LA TORRATXA* coneixen ja aquesta obra, per havernos favoregut lo seu autor ab las primicias d' ella. Està plena de xistes y de bonas ocurrencias, y l' efecte que produheixen ressalta mes veyentla representada, sobre tot quan qui s' ha encarregat de la seva interpretació es un actor de tan bona sombra com lo Sr. Goula.

Lo dilluns tindrà lloch lo seu benefici, posantse en escena l' aplaudit drama *Lo promés*, y dugas comedias en un acte, en las quals pren part lo beneficiat.

No cal dir que li desitjém molts aplausos y bona entrada.

CATALUNYA.

El mirlo blanco es una especie de quènto lirich-cómich-fantástich en un acte y cinch quadros, original per lo que respecta à la lletra dels Srs. Navarro y Campano, y de Valverde (fill) per lo que atany à la música.

Es difícil relatar l' argument, perque apenas n' hi ha, y 'l poch que 's percibeix resulta débil é infantil.

Un terceto de astrólechs y alguna altra pessa alcansaren aplausos: lo decorat, especialment l' apotheosis final, produheix bon efecte.

Nota final: la producció està bastant ben versificada.

CIRCO ECUESTRE

Visconti es una notabilitat com à cantant, com à executant y com à gimnasta.

Lo públich cada nit l' aplaudeix, y es verdaerament digne de ser vist.

N. N. N.

LO DIMONI AL CEL

Contan que 'l diable Luzbel
Tingué ganas d' entrá al cel
Y, com vos vaig à explicar,
Un dia pogué lograr
Que 's cumplís lo seu anhel.

Ab los seus enginys y manyas
Tapá sas formas extranyas
Vestintse com aqui ho fan;
Pro 's descuidá, per sort gran,
D' amagarse be las banyas.

Un cop estigué com cal,
Surti del forn infernal
Y marxá tot decidit,
Atravessant l' infinit,
Cap à la Cort celestial.

Després de molt caminar
Per la distancia salvar
Que hi ha entre l' infern y 'l cel,
Cansat ja, l' astut Luzbel,
Va posarse à reposar.

Y torná à empendre 'l cami;
Més, per últim, va finí
La celestial carretera,
Trobá 'l cel, vejé à Sant Pere
Y fingint li parlá així:

—Deu vos quart de pendre mal
Perque veig qu' esteu molt alt
Y podeu caure molt be.

—¡Home! mil gracias.

—De ré.

—Anem à lo principal.

—Jo 'm dich Jaume Carcassona
Vareig neixe à Barcelona,
Y un cop ja cansat de viure
Vaig morir, quedantne lliure
De dotze fills y la dona.

May he comés cap maldat,
Ni cap crim, ni cap pecat
Se pot tirá 'l meu damunt;
Ja us dich jo que en aquest punt
He estat l' home mes honrat.

—Be, ¿y qué voleu?

—Podé entrar

Aquí dins, per disfrutar
De la benaventuransa;
¡Me 'n aniré ab gran recansa

UN GALAN DE XEIXANTA ANYS

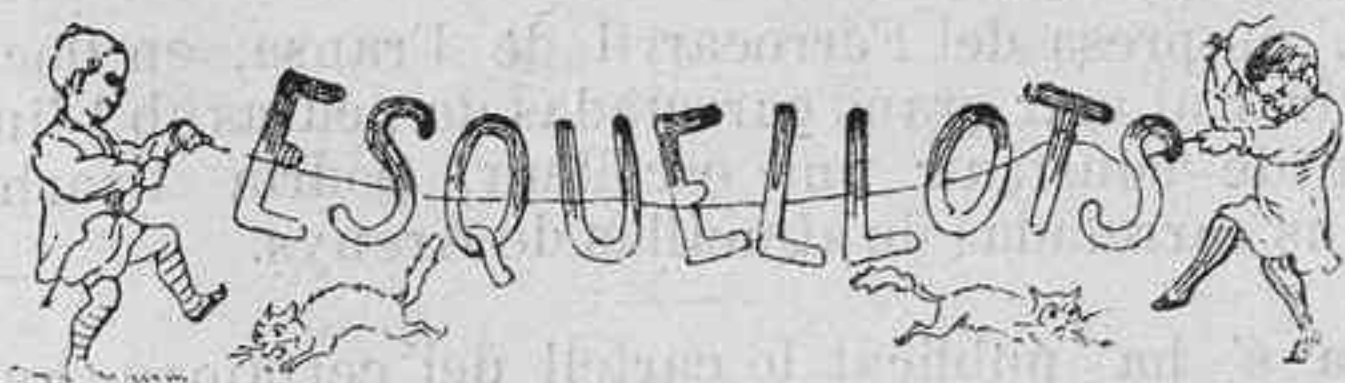
—¡Vingui, segui: aquí en mitj d' ellas!
 —La vritat; no sé qué fé...
 un escardot entre rosas,
 trobo que no hi está bé.

Si 'l cel no puch alcansar!

—No son datos suficientes;
 Heu de mostrá ab documents
 Lo que acabeu d' explicar
 Per podé á la gloria entrar;
 Doneu probas convincents.

—Sempre he sigut desgraciat
 Hasta en lo de ser casat,
 Puig per calmar lo meu mal
 ¡Oh desgracia! ¡oh sort fatal!
 ¡Fins la dona m' ha enganyat!
 Al senti aixó 'l barbut sant,
 Que se l' estava escoltant
 Ab moltissima atenció,
 Se va girar en rodó
 Lo mira bé, y contemplant
 Las banyas, digué:—¡Passeu!
 Veig qu' es vritat lo que 'm diheu
 ¡Quant deveu haver patit!
 ¡Pobre home! Entreu desseguit
 Que 'l cel ben be 'l mereixeu.

F. P. (MATA-MORTS.)

A la Casa gran hi ha bastant trágul.
 En Tort y Martorell s' ha ficat al cap qu' ell ha

de ser arcalde, y treballa com un desesperat per apoderarse de l' arcaldia.

Y com

lo que no té d' estatura
 li sobra de travessura;
 resulta que hi ha qui tem, hi ha qui rezela, hi ha qui desitja, y hi ha també qui riu.

Un dels que mes riuhen, deya aquest dia:

—¿En Tort y Martorell, arcalde? Aixó si que no pot ser: y no pot ser perque no té talla.

Un que 'l sentia, li va observar:

—Ay, ay, ¿qué 's figura vosté que 'ls arcaldes se medeixen á metros?

—No 's medeixen á metros—va respondre—pero 's medeixen á varas, y en aquest cas particular la vara de l' arcalde de Barcelona es mes alta que 'l Sr. Tort y Martorell.

Quan se va tractar d' executar la sentencia de mort imposada á n' en Mompert, se buscavan terrenos per alsar lo cadafalch, y no va trobarse ningú que s' oferís á deixarlos á la justicia per que sortís de compromís.

¿No diuhen que la pena de mort conta tants partidaris entre la gent que tenen per perdre?

A no ser lo pati dels corders, immediat á la presó, dificilment hauria pogut realisarse la maniobra.

S' hauria hagut de suspendre l' espectacle per falta de teatro.

En Vico s' ha separat de 'n Mario.

Tots dos en bona pau y armonía havian comen-

sat la temporada en lo *Teatro de la Comedia* de Madrid; y en bona pau y armonia s' han separat avants de que la temporada terminés.

No hi ha hagut renyina. Lo que si hi ha hagut, incompatibilitat de temperament artístich. En Mario es un actor que segueix sempre la mateixa pauta; en Vico al revés, necessita excitar-se, y si no l' escalfan aplaudintlo continuament, primer se glassa y després se desgela y 's liquida.

Aquest matrimoni artístich no podia durar.

*

**

En cambi 'ls periódichs de Madrid senyalan lo debut de un nou actor molt especial que acaba d' estrenarse ab lo protagonista de *D. Alvaro ó la fuerza del sino*. Se tracta de un noble enter y verdader, que figura en la *Guía oficial* ab lo títol de *Comte de Fontanar*.

Aquest Comte, havent suferit contrarietats de fortuna, després de treure 'ls seus *comptes*, ha decidit dedicarse á la escena.

¡Qui havia de pressentir á primers de sigle que 'ls nobles se convertirian en cómichs, avants de que 'l sigle terminés!....

Y no obstant es una manera honrosa de guanyar-se la vida y fins un medi efícas per ascendir en la carrera. Calcúlis sino que pot molt ben donarse 'l cas de que 'l Comte de Fontanar arribi á representar papers de rey.

Al desferse la capella que va servir pel reo Mompert, va despendres la barreta de ferro que aguantava un dels cortinatjes, cayent sobre 'l cap de un empleat de la presó, ab motiu de lo qual sufri una ferida bastant grave.

Aquí sí que podém dir:

—¿No veuhen? Lo mateix pecat.

Llegeixo:

«Es probable que dintre de pochhs días quedi instalada en los baixos de la Casa de la Ciutat lo primer de la série de aparatos que pera 'l suministro de aygua bullenta té en projecte establir l' Ajuntament.»

Si algun dia torna á establirse á la Casa gran, la costúm de menjarhi, gosará 'l fondista de una gran ventatje.

De la ventatje de poder escaldar los pollastres. De calent en calent se pelan millor.

En lo número que publicará demá *La Campana de Gracia*, hi figuran algúns notables grabats relatius al reo Mompert, presos del natural y rigurosament auténtichs.

Aventuras de un administrador de correus:

En poch temps se li ha obligat á empendre 'ls següents viatjes, per causa de traslado:

De Vigo á Barcelona: es á dir de Ponent á Llevant de la Península.

De Barcelona á Pontevedra: ó com si diguessim: viceversa: de Llevant á Ponent.

De Pontevedra á Córdoba: ó siga: de Nort á Mitj-dia.

De Córdoba á Lugo: un' altre vice-versa: del Mitj-dia al Nort.

Ja semblava que no tenia més terreno per seguir y van enviarlo de Lugo á Tuy.

—Á lo menos—deya 'l desventurat—aquest últim viatge es ben curt.

No havia acabat encare de dir aixó, quan tot de sopte li arriba l' ordre de trasladarse á las islas Canarias.

* De manera que aquest pobre administrador de

Correus, ha corregut més que una carta extraviada.... Y ab tant viatjar ha tingut la fortuna de no trobarse ni en cap xoch ni ab cap descarrilament. ¡Home de sort en mitj de tot!....

Un actor que muda d' ofici:

Lo tenor cómic Sr. Sanchez Mula se deixa creixer la cueta, resolt á dedicarse al art del toreig.

Dintre de poch comensará á estoquejar novillos á la Plassa de Sevilla.

¡L' espasa Sanchez Mula!....

¡Y jo que 'm figurava que als toros no més los hi donavan caballs!....

L' Emperador de Alemanía ha tingut lo capritxo de imposar als oficials del séu exercit la obligació de apendra á ballá 'l waltz.

Aquest pensament va venirli de repent, en un ball celebrat á Postdam, al veure que 'ls fills de Marte feyan un paper molt trist ab las senyoras, estant colocats á distancia d' ellas y sense atrevir-se á treure 'n cap, per no saber de ballar.

De manera que 'l Emperador de Alemanía no ha fet més que aplicar á la oficialitat del séu exercit aquell adagi de la terra que diu:

—«Som al ball y hem de ballar».

D. Frederich Soler ha escrit un poema titulat: *Jesús ó la Divina Tragedia*.

Llegit en los salóns del *Centre Catalá*, va mereixer los aplausos del auditori.

Pero no es de aixó de lo que 's tracta en aquests moments.

Segóns diu algun periódich, la empresa del *Teatro Romea* ha pregat al Sr. Soler que reduheixi la séva producció á una producció representable pera poderla posar en escena durant la present temporada cómica.

Y com l' ánima de la empresa de Romea es lo mateix Sr. Soler, resulta de aixó, que 'l Sr. Soler empresari, ha pregat al Sr. Soler poeta, que acomodi la séva obra á las condicions materials de la escena de aquell teatro.

—Pensament extraordinari

que 'm té l' ánima inquieta:

aixó ho faig com á poeta;

aixó ho faig com á empresari.»

Castell dels tres dragons, pur.

Los vehins de Arenys están cremats ab la empresa del Ferrocarril de Fransa, la qual sense atendre las necessitats de aquella vila, en la que hi ha gran número de pescadors, está tirant á la platja grans carretadas de pedra, ab la intenció de salvar la línea férrea.

Los vehins de aquella vila tenen rahó. La supressió de la platja implica la ruina de la industria de la pesca.

Me sembla que s' hauria de buscar una solució que salvés tots los interessos.

Per aquest cas, m' atreveixo á indicarne una que á Arenys de Mar seria molt ben rebuda.

Es la següent:

L' empresa del Ferrocarril de Fransa, en lloch de tirar al mar grans carretadas de pedras ab l' intent de construir una escollera, podria tirarhi grans carretadas de atmetllas de Arenys.

Ja s' ha publicat lo cartell del certámen que anualment celebra la *Juventut católica de Barcelona*, en commemoració del *gloriós y cavaller senyor Sant Jordi*, patró de Catalunya.

Es un document curiós per més de un concepte.

Ofereix en primer lloch lo premi de honor y cortesia «á qui millor canti lo sentiment d'amor, deguent apartarse los poëtes de tot degenerat *realisme* y mantenirse en les més pures regións del esperit».

Lo qual confesso que m' ha partit pèl bell mtji del cos. Perque jo, aquí hont me veuhen pensava cantar lo gran amor del rey Carlets á les húngueres, é cosa aytal no podré ferla, car essent cosa de amors de rey esdevindria per força massa *realista*.

E en quan á les *pures regións de lesperit* tampoch poden covenirme, car só enemich declarat del esperit alemany.

* *

Ofereix ademés lo cartell un reguitzell de premis punxaguts é dich punxaguts per esser oferts tots ells de bisbes que porten mitra.

Molt m' ha cridat l' atenció l' ortografia de aytal cartell.

En lloch de dir «per desgracia», diu *per desgracie* (ab e); en lloch de «monografia històrica», diu *monografia historique*. Es á dir la e, no contenta de ensenyorirse dels plurals femenins, comensa á apoderarse fins dels singulars.

¿Ahont anirém á parar per aytal camí?
¿Ahont anirém á parar?... ¡A le porre!

Días endarrera publicava 'l *Noticiero* un article titulat: *Antes del dengue*.—*Un sermón médico*, contenint algunas prescripcions respecte á la manera de combatre 'l.

Es á dir algunas... no més que una, la qual está formulada en los següents termes:

BUEN VINO Y MEJOR COGNAC DESPUÉS DE CADA COMIDA.

La medicina aquesta no es dolenta.

Y á més de no serho vé indicada desde 'ls temps antichs y recomenada eficazment per una locució catalana.

¿No diuhen los metjes que 'l *dengue* qui l' ocasiona es un microbi?

Donchs á Catalunya de beure se 'n diu: *matá 'l cuch*.

Y dígalí cuch, dígalí microbi.

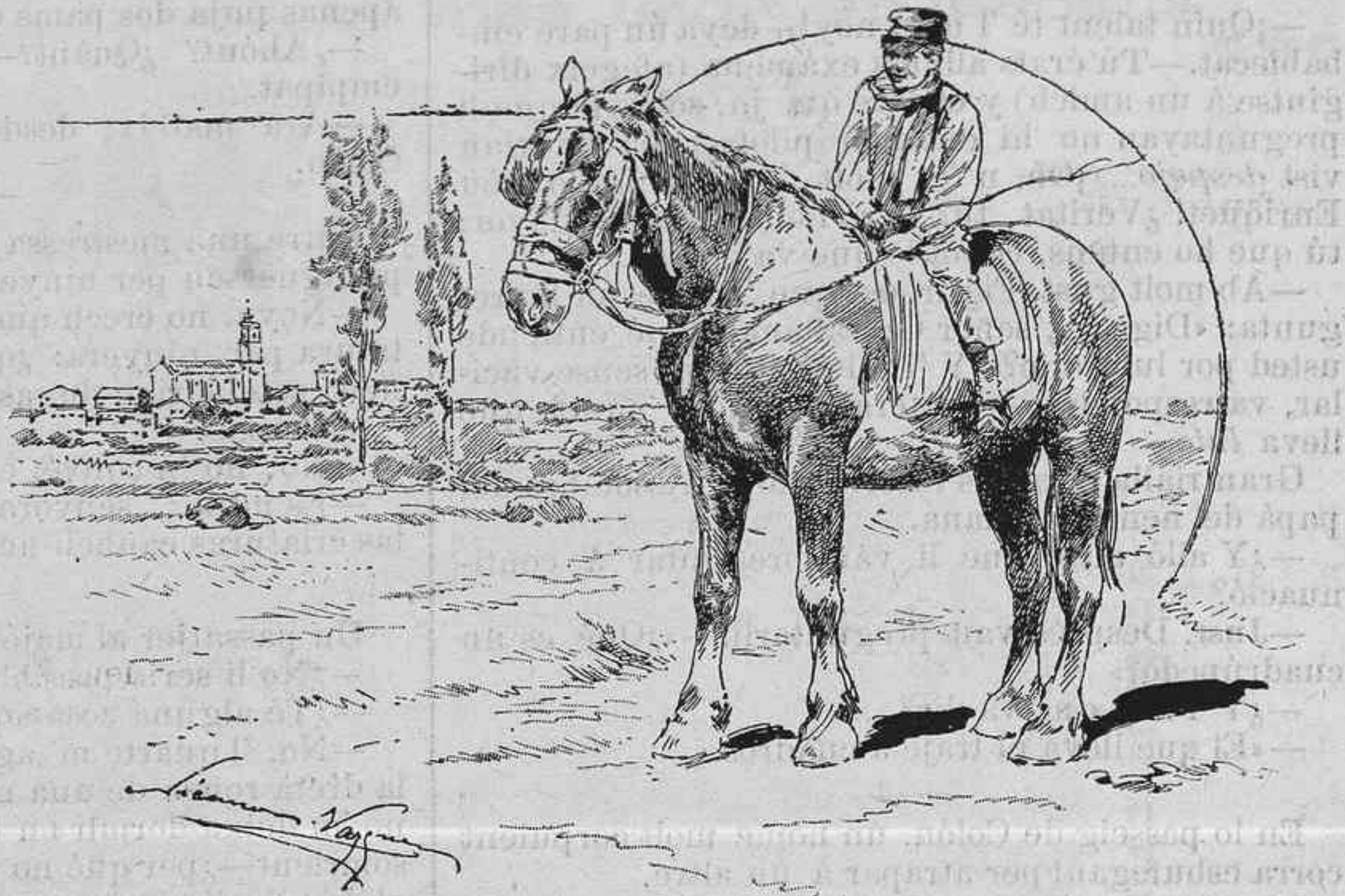
De manera que á Catalunya sobre aquest particular ens hém adelantat de molt temps á las prescripcions del metje del *Noticiero*.

La Ratazzi, de la qual van ocuparse en certa forma alguns periódichs de París, impetrá la protecció del séu germá Mister Bonaparte Wyse, suplicantli demanés una reparació als autors de aquells insults dirigits á una senyora.

No 's féu esperar Mr. Bonaparte, enviant sos padrins á Mr. Lapelletier, redactor del *Echo de París*.

Pero aquest ha tingut á bé escorre 'l bulto, ale-

CATALUNYA PINTORESCA

Prop de Cornellá.

gant que Mr. Bonaparte es massa vell per batres ab un jove.

Casi m' atreveixo á dir que mes val aixís.

* *

En efecte, Mr. Bonaparte Wyse tenia ja tot lo cabell blanch quan va venir á Barcelona á l' any 68 en companyia de Mistral y altres felibres de Provensa, qualamistat literaria cultivava.

Figúrinse avuy si será vell.

Per cert qu' en aquella ocasió va ocorre un fet altament cómich, que considero digne de consignarse.

Mr. Bonaparte Wyse, cultivador de la poesia provensal y autor de una composició escrita en nostre matern idioma, trabá amistat carinyosa ab la majoria dels poetas cataláns. La manera de afermar l' amistat consistia en lo cambi mústuo del retrato.

Un poeta jove, qual nom no citaré, li entregá 'l séu, respaldat ab una sentida dedicatoria.

Bonaparte Wyse, desitjós de correspondre al obsequi, se disposá á escriure en lo d' ell la corresponent dedicatoria en catalá; pero de sopte li faltá una paraula y preguntá en francés:

—*Chaud: ¿comment s' appelle?*

—*¿Chaud?*...—li van respondre: *calent*.

Y prosseguí l' escrit, que quedá concebut en los següents termes:

«Al més calent dels poetas cataláns, Fulano de Tal: son amich y admirador: *N. Bonaparte Wyse*.

Eu un carrer de Madrit ha ocorregut la següent escena:

Una colecció de ratas agafan á un transeunt pèl séu compte, y després de alleugerirlo de tot lo que portava á sobre, rellotje, anells, cartera y diners, van saludarlo ab molta cortesia, dihentli:

—Vaja, que tinga molt bona nit.

Lo robat anava á girar las espatllas, quan un dels ratas lo cridá de nou, dihentli:

—Fássins l' obsequi de acceptar aquest cigarro, y fumarlo á la nostra salut.

¿Veritat que no pot exigir-se més cortesia?

—¡Quin talent té 'l meu noy!—deya un pare embabiecat.—Tú érats allí als exámens (afegeix dirigintse á un amich) y encare que jo, sobre lo que li preguntavan no hi entench pilota, allá hauriau vist *despejo*.... ¡Oh, n' es molt de *despejat* lo meu Enriquet! ¿Veritat, tú? Pero home, fesme 'l favor; tú que ho entens, conta lo que va passar.

—Ab molt gust. Figuréuse que 'l professor li pregunta: «Diga V., señor Gratallana, ¿qué entiende usted por luterano?» Y 'l fill d' aquest, sense vacillar, va respondre:—«Luterano es todo aquel que lleva *luto*».

Gran rialla entre 'ls interlocutors. Assombro del papá del nen Gratallana.

—¿Y alló altre que li van preguntar á continuació?

—Just. Després van preguntarli:—«¿Qué es un cuadrúpedo?»

—¿Y 'l noy qué va dir?.....

—«El que lleva el traje á cuadros.»

En lo passeig de Colón, un home molt corpulent corra esbufegant per atrapar á un altre.

L' observa un bromista y 'l detura:

—¡Hola!—li diu—¿qué no 'm coneix?

—¿Jo? No, senyor. Y bregant per desferse d' ell, de nou empen la carrera interrompuda, quan l' altre logra detenir-lo novament.

FILLAS D' EVA

Fot. Nadar.—París.

—Una gateta... hasta allá, molt sandunguera y molt guapa: ja s' hi poden acostà, no tinguin pór, no esgarrapa.

—Y pensar—diu—que li vist á vosté aixís de petit. (Fent senyal de referirse á una criatura que apenas puja dos pams de terra.)

—¿Ahónt? ¿Quánt?—exclama l' altre ja del tot empipat.

—Ara mateix; desde dalt del monument de Colón.

Entre una mestressa y un regatxo que volia la prenguessen per ninyera:

—Noya, no crech que 'm convinga: té poca estatura per ninyera: ¿qué no veu que vosté y la nena semblarian dugas criaturas?

—Pero....

—No, no 'n convé: es massa baixa.

—Es millor, senyora, molt millor. Aixís quan las criaturas cauen no 's fan tan mal.

Un passatjer al majordom de un hotel:

—¿No li seria possible cambiarme de habitació?

—¿Té alguna cosa aquest quarto per ventura?

—No, 'l quarto m' agrada molt. Pero 'l vehi de la dreta ronca de una manera tan estrepitosa que no 'm deixa dormir en tota la nit. Home—afegeix somrient—¿per qué no 'm dóna un quarto immediat al de aquella nena rossa, que á la taula rodona seya davant meu? ¡Cuidado qu' es guapa!

—¿Vol que li digui una cosa? La nena rossa es la que ocupa 'l quarto immediat. La nena rossa es precissament la roncadora de qui vosté 's queixa.

Lo metje Riu torna de cassera. Un amich que 'l troba li pregunta:

—¿Qué tal, doctor? ¿Cóm ha anat aixó?

—Psé... No hi matat més que tres pessas.

—¡Malo! Me sembla que si no s' hagués mogut de ciutat, n' hauria matat algunas més.

CANTARS

Si per agradá al promés cap promesa no descansa, després, se fum del marit y l' ànima que la aguanta.

Jo no 't puch mirar la cara y 't diré 'l perquè, Angeleta perquè hi dús tanta pintura, que hi veig sols una careta.

No 'm digas més que l' amor no l' haja jo conegut perquè estimo á dos ninetas... las *ninetas* dels meus ulls.

P. TALLADAS.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA 1.ª—*Se-re-na-ta*.
- 2.ª ID. 2.ª—*Bo-que-ri-a*.
- 3.ª ENDAVINALLA.—*Taula*.
- 4.ª SINONIMIA.—*Nou*.
- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las euras del más*.
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cornelia*.

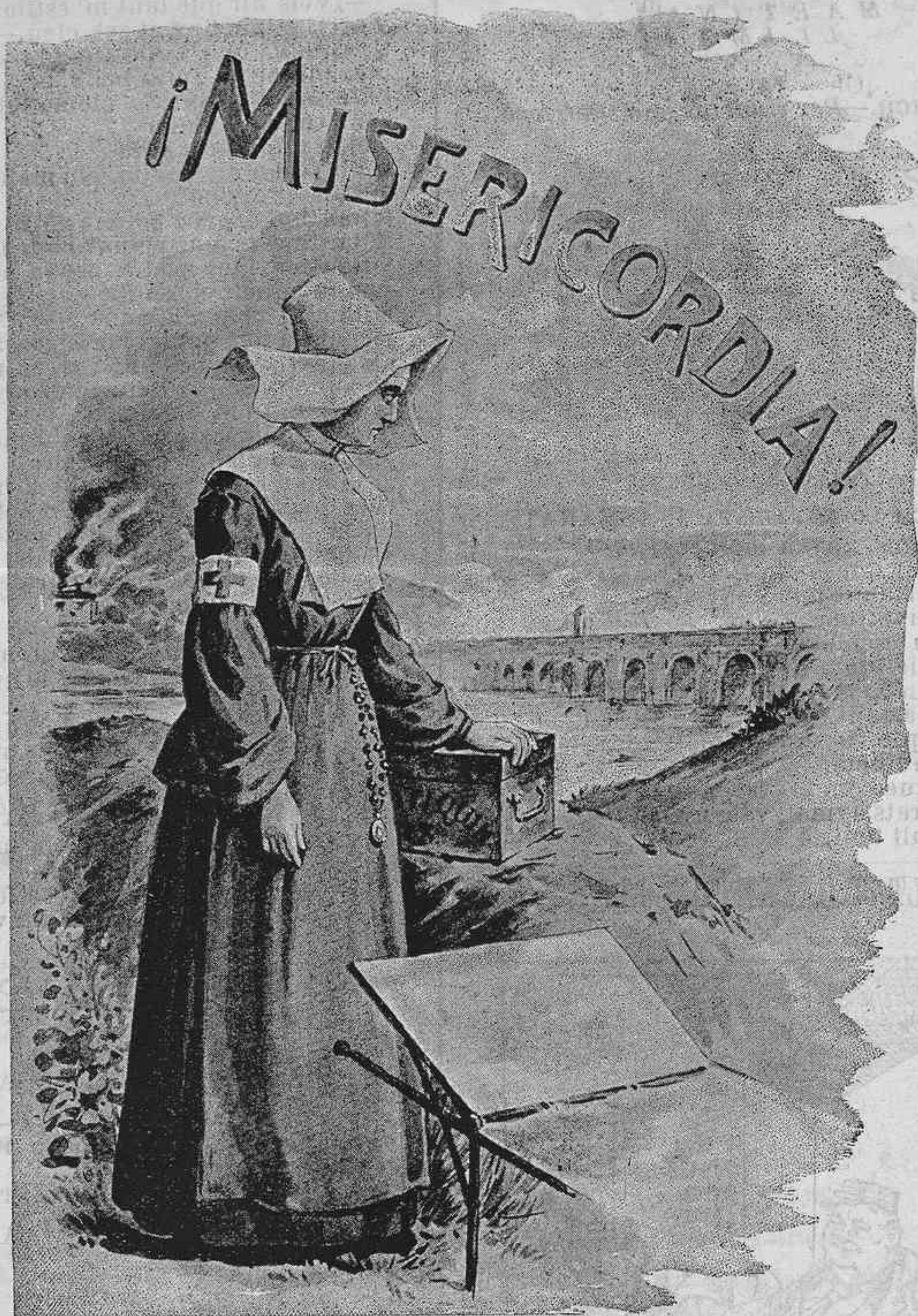
LÓPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. — Correu - Apartat, Número 2.

La novela idealista más leída en España

3 6 3

UN LIBRO FUNESTO. (Pequeñeces del P. Coloma) Ptas. 1'
 DE PURA SANGRE.—Un tomo en octavo. » 3'50
 EL DECÁLOGO.—10 tomos à Ptas. 1'50. » 15'

OBRAS DEL MISMO AUTOR

OBRAS DEL MISMO AUTOR

LA GENERALA.—Un tomo en octavo Ptas. »
 SEÑORES DE SALDIVAR.—Dos tomos en octavo. »
 JUANELA.—Un tomo en octavo »

Por MARTINEZ-BARRIONUEVO. — Ptas. 3'50

Angel Muro. -- ALMANAQUE DE LAS CONFERENCIAS CULINARIAS. -- Pesetas 2'50

ARANCELES DE ADUANAS

PARA LA PENÍNSULA É ISLAS BALEARES

Que han de regir desde 1.º de Febrero próximo, anotados y comentados por la redacción de EL ECO DE LAS ADUANAS. — Precio: Ptas. 1'50

JOSÉ MATHEU

EL SANTO PATRONO

Un tomo en 8.º—Ptas. 3'50

EMILIA PARDO BAZÁN

LA PIEDRA ANGULAR

Un tomo en 8.º—Ptas. 3

MENUDENCIAS

Pel Pare **A. MARCH**

de la companyia de *La Esquilla de la Torratxa*
 Ab dibuixos de Mossen Manel Moliné

Preu 2 ralets.

PEQUEÑECES

Por el **P. LUIS COLOMA**

de la compañía de Jesús

Dos tomos en 8.º Ptas. 3—Encuadernados, Ptas. 5

NOTA.— Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mutuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'is otorgan rebaixas.

7.ª ROMBO.—

M
P A L
P E R L A
M A R T I N A
L L I M A
A N A
A

8.ª GEROGLÍFICH.—Per sindrias una sindriera.

XARADAS

A MON AMICH LO XARADISTA J. ASMARATS.

La Prima-dos, xicota molt corrida
ab un mosquit que 's diu Primera-terça
tingueren certa nit una conversa
d'alló mes divertida
dintre d'una escaleta
d'allá á la Riereta
davant de can Xeixanta,
molt fosca, bastant bruta y mes estreta
que us dich que va ser cosa molt xocanta
y de molta brometa,
per tots los que com jo, varen sentirla
y que, Asmarats aymat, vaig á contarla
perque no vull tenirla

IGUALTAT DAVANT LA LLEY

—Vostè deu pesar sis lliuras,
jo duch nou quintars de greix,
y ab tot y tals diferencias
¡tots hem pagat lo mateix!

mes temps en lo cervell en sense dir-la,
si acás vols escoltar-la
perque, ja 't dich, molt greu me sab guardar-la.
—¿Vols dir que tant m' estimas?—digué ella.
—T' eztimo finz al zel, cleu,—responia
t' eztimo... que 't dilé... pel mi etz la eztlèlla
mez blillanta... mez bella...
l' *ilnvelz-telcé* que 'm clema tot lo dia:
zenz tú jo no viulia
y cleu tendla dluzella
zi ab tú un dia renjiz, em matalia:
la vida que zelia
faltantme 'lz teuz petonz dolza punzella
faltantme 'ls teuz petonz com 'lz *tots* dolzoz
faltantme 'l teu padrlá *segon-telzera*?
¿pel tú aquetz dezembozoz
falia així com faig nena pitela?
¿t' haulia jo complat laz lliga-camaz
ab aquellz doz brillants? zi, zi, no dligaz
ab aquellz doz brillantz glozoz com figaz
¡ay! zi, zi tú m' inflamaz
'l foch de la pazió que 'l cold me clema
¡oh, zi! ho dich zenze flema
zi jo no t' eztimez, cleu que t' ho julo
com quatle y zetze dlalz fan tot nu dulo
no m' haulia gatzat ni una pezeta
y aquell anell tant *hú* que vaig complate...
—Bè, bè, no has d' enfadarte
parlèm una estoneta
perque jo també 't vull, també t' estimo
y digas ¿qué farás si 't faig un mimo?
—¿Jo que falé m' haz dit? lo que dezitjiz
falé lo que t' agladi...
—Donchs mira, si acás vols que no m' enfadi
la cara ab *capellans* may mes m' esquitjis.

DOMINGO BARTRINA.

ANAGRAMA

Avuy he anat á la fábbrica
á mirarme la *total*
y 'l majordom m' ha fet beure
de aygua de *total* un vas.

PA-PERINA.

TRENCA CLOSCAS

D. ANA CLAVÉ
TÁRREGA

Formar ab aquestas lletras lo títul de un drama
castellá.

CINTET BARRERA.

TERS DE SILABAS

.....

Cambiar los pichs ab lletras, de modo que lledi
das vertical y horisontalment resultin tres noms
d' home en castellá.

SALDONI DE VALLCARCA.

CONVERSA

—Escolta, Toful.
—¿Qué vols, Peret?
—¿Sabs que avuy marxa en Vila?
—¿No vas dir tú mateix que marxaria dissapte?
—Oh, si; pero ¿no sabs avuy ahont vá?
—¿Ahont?
—Búscaho, qu' entre 'ls dos ho havém dit.

DOS CÓMICHS TRONATS.

GEROGLÍFICH

N O Y A
G u g u
T O T O
D I D I
P I T I

SOR ANA.